

Långgölsmåla by

I Backaryd socken, Medelsta härad, Blekinge län, med lång gräns till Ronnebyån.

I jordeböcker från 1583 stavas Langgølsmale vilket betyder skattemål vid Långgölen. Blekinge var danskt och kung var Fredrik II. År 1677 då Blekinge varit svenskt i 19 år blev bönderna kallade till kyrkbacken i Backaryd för att underteckna trohetseden till svenske kungen. Långgölsmåla hade då två bönder som tecknade sina bomärken, Clement Hansson och Carl Pederssen.

Från jordrevningsprotokoll från slutet av 1600-talet, som var underlag för beskattning, har följande noterats för Långgölsmåla.

Brukare: Clement Hansson Enkan Botell Pärsson

14 boskap, 2 hästar, 16 får, 20 getter, 10 svin.

En beteshage till 3-4 kalvar.

En skvalterkvarn som går höst och vår.

Pestens härjningar år 1711 drabbade även Långgölsmåla, i dödeboken finns antecknat:

7 April Clements hustru Maria, Åkes son Pär, Pigan Berta.

Maj månad Båtsman Hålfasts dotter Kerstin.

3 Maj Gårdskvinnan Elin Pärsson.

6 Maj Åkes barn Ingebor, Nils, Hans, och Jon.

20 Maj Fältväbel G. Schmidt

26 Maj Nils Pärsson med 4 söner.

Summa 15 personer.

Långgölsmåla kom ganska lindrigt undan i jämförelse med många grannbyar. I hela Backaryd socken avled mellan 4-500 personer. Skilda pestkyrkogårdar anlades på olika platser i socknen och det har berättats att en sådan skulle finnas i Långgölsmåla men ingen känner platsen.

Laga skifte i Långgölsmåla

(Se karta 1840)

År 1840 genomfördes det första skiftet av byn. Detta var ganska ovanligt då de flesta byar haft ett storskifte under andra halvan av 1700-talet.

Men Långgölsmålas åboar brukade hela byn gemensamt ända fram till 1840.

Hela byn omfattade 1/2 mantal och dom fyra åboarna ägde lika, 1/8 mantal vardera.

Åboar vid laga skiftet var:

1/8 mtl. Måns Pehrsson

1/8 mtl. Sven Svensson

1/8 mtl. Peter Gertonsson

1/8 mtl. Abram Hansson

När bönderna ägde varsina skiften började dom stycka av och sälja mark till en del av byns torpare som därmed fick egna små hemman.

Stora byvägen genom Långgölsmåla söder ut vidare genom Skärvgöl – Carlsnäs – Hasselstad – Bredåkra och vidare till Ronneby var en mycket viktig väg både för personer och förnödenheter som fraktades med häst o vagn till Ronneby för försäljning. En bro över Ronnebyån betydde att även byarna öster om ån kunde nyttja vägen. Underhållet av denna över 2 mil långa väg var alla berörda bönders ansvar, därför hade varje hemman sitt stycke att underhålla. Vägsyn förrättades en gång varje år. Den s.k. kyrkvägen väster ut från byn till Backaryd var en mycket dålig väg fram till sekelskiftet 1800 – 1900. Då beslöts i Långgölsmåla och övriga berörda byar om en rejäl upprustning av vägen samt förlägga vägens sträckning norr om Stora Angsjön.

Järnvägsstationen i Backaryd var nog av stor betydelse att vägen kom till stånd. Flera affärer etablerades också senare även ett andelsmejeri. Så den upprustade kyrkovägen blev mycket trafikerad och av stor betydelse för flera byar.

År 1860 byggdes en ny större kvarn i Ronnebyån norr om bykärnan i Långgölsmåla, den var av stor betydelse även för minst ett tiotal byars lantbrukare både öster och väster om ån. Denna kvarn som även hade ett mindre sågverk var i drift fram till 1935 då den nya kraftverksdammen dränkte kvarnen och den flyttades söderut intill den nya kraftstationen.

Även en smedja fanns i Långgölsmåla och var i drift mellan 1855-1942.

Smedens bostad inrymde även telefonväxeln som togs i bruk 1935.

Långgölsmåla ingick i Skärvgöls skolrote som omfattade fyra hela byar och viss del av ytterligare två. Skolan intill kyrkovägen byggdes 1878. Tidigare hade undervisningen skett genom att åboarna upplåtit klassrum för undervisning i sin mangårdsbyggnad, därav namnet rote.

Långgölsmåla Skarpskytteförening bildades i början av 1900-talet och hade skjutbanan vid ån, den s.k. Höljen och var delvis förlagd på Skärvöl.

Befolkning i Långgölsmåla.

Mantalsskrivna.

1818	63 st.
1870	118 st.
1950	44 st.
2000	8 st.